

Бурят-Монголой ҮНЭН

КП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДУУДАЙ,
БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

Социалистическэ мурьсөөө улам үргэдхэн дэлгэрүүлхэ

Социалистическэ мурьсөөө ха-
а социализм байгуулгын комму-
стическэ метод мүн гэжэ нүхэр
лаш пургадаг. Манай орон до-
р мурьсөөө хадаа социалисти-
кэ обществын хүгжэлтын хүсэ-
н орой.

Советскэ арад социалистическэ
мурьсөөө ашаар, дайнай урда-
хы табанжэлнүүдэй түсэбүүдэ
ажалтатгайгаар бэлдүүлэхэ, оро-
о хүсэн түгсэ индустриально-
хизноо держава болгоо. Манай
дэдэсгэ ороноо хамгаалгын
үгжэ дайнай жэлнүүдтэ соци-
алистическэ мурьсөөө аша ту-
р ажалай асари ехэ амжалта-
уды туйлаа, гитлеровскэ Герма-
ны экономическа талаараа бүрин
ла.

Манай оройной ажалшад Ленин
Сталиной партиин ударидалга
ро жасан, дайнай хойтохи ста-
ска табанжэлы болзорхоонь
дүргэхын түлөө мүнөө шэн
үгжөөр тэмсэжэ байна. Удэр
эхэ бүри улам үргэдхэн байгаа
социалистическэ мурьсөөө олон-
оной эдэхи үүсхэлы эли то-
рууруула.

Большевикүүдэй парти хадаа
ад зонтой барисаагаа сар үргэл-
дэ бэхжүүдэг ба олон түмэнэй
олон байгуулхы үүсхэлы дэм-
лэж, хүжөөдөг юм. Манай орон
той социалистическэ мурьсөөө
лөөр бүтээрадай болонхой,
үгжөөдөг ба колхознигууд соци-
алистическэ мурьсөөөндэ эдэбхитэй
ро хабаадана. Энэ хадаа совет-
уудай хүнүүдэй социалистическэ
улам дээшлэлэе тэришлэн,
адашагүй ехэ үүсхэл оролдол-
ро, шэн зоригто ажалаараа
етскэ хүнүүд Энэ оройнойгоо
шэдалы бэхжүүлнэ, алдар
ынь баларуула.

Агуухэ Сталин багшамнай 1946
хы дэлхэйдэ 9-дэ хэлэнэн тү-
тэ соогоо, коммунизм бай-
гын гүн ехэ программа үгөө
Советскэ арад тус програм-
мы амжалтатгайгаар бэлүүлэн,
ойнойгоо ажахын ба культу-
рны халбаринууды хурдан түргэ-
рү хүжөөжэ байна.

Энэ жэлдэ социалистическэ му-
рсын урда урьдхынаа бүри үр-
дэ далайстатгайгаар дэлгэрээ. Мүн-
дэ эрьсые түргэдхэын түлөө,
хын шанартай продукция гарга-
н, түхэй эдүүдэ арбихын ту-
ко мурьсөөө улам үргэдэнэ.

Социалистическэ мурьсөөөнй үр-
лөөр дэлгэрлэнэй ашаар, манай
омышленность дайнай хойтохи
дэ асари ехэ амжалтанууды
лаа, промышленна предприятия-
дута үйлдбэрин олон мянган
зэвдэртүүнүүд ургаа. Манай
далдаа боовой продукция
агалаараа 1949 оной нүүл багта
60 оной хэмжэээ үлүүлэн бай-
хэ. Энэ оной түрүүшын хахад жэ-
е ба промышленна үйлдбэрлгын
дэ үлүүлэн дүүргэдээ.

Манай республикын промышлен-
предприятинуудай коллективүүд
ойнойгоо түрүү предприятинуу-
кын патриотическа үүсхэлы дэм-
лэж, дээшлүүлэгдэнэ социалис-
тическэ уяланууды абалан бай-
ла. Эдэ уялануудаа дүүргэхын
е шэн зоригтойгоор тэмсэн,
мэд эхэ амжалтанууды туйла-
ла. Жэжээлхэдэ, Улан-Удэ горо-
ай ажалшад валовой продукци
гөөн гаргалгаар хахад жэлэй-
түсэбы 104,7 процент дүүргээ.
прислэшэй түрүү зэргэдэ Лени-
орденто ПВЗ-гэй, мяха-консер-
комбинатай, Галуута-Нуурай
доуравденин, сэмбын фабри-
ба ба бусад олон предприятинуу-
дэ коллективүүд ябана.

Түхэй эд арбилжа, продукция
хы эхэр үйлдбэрлхын түлөө
социалистическэ мурьсөөө эхилэн
шын Корабельниковагай түсхэл
ага үйлдбэрин новаторнуудай
он байгуулхы эдэбхине элээр
руула. Энэ үнэтэ үүсхэлы ма-

И. В. Сталиной зохёолнуудай 9-дэхи ба 10-дахы
томууд узбек хэлэн дээрэ хэблэгдэбэ
ТАШКЕНТ. (ТАСС). Оршуулгань ВКП(б)-гэй ЦК-гэй
В. Сталиной зохёолнуудай юна-
ба арадахын томууды узбек
хэлээр оршуулан, хэблэбэ.

№ 172 (6101)
АВГУСТЫН
26
СУББОТО
1950 он

Сян 20-мүгөн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведай Түрүүлэгшэ
нүхэр И. В. СТАЛИНДА рапортууд (1-дэхи нюур).
И. В. СТАЛИНДА амаршалганууд (2-дохи нюур).
Таряа тушаалгын графигы колхоз бүхэн заабол
дүүргэхэ ёһотой (1-дэхи нюур).
Силос—эрхим тэжээлнүүдэй нэгэн (2-дохи нюур).
Я: Оршанский: — Нэгэдхэгдэнэ колхозуудай пар-
тийна организацинууд (2-дохи нюур).

Москвада болохо бурят-монголой литературы Ве-
чертэ (3-дахы нюур).
М. Мангадаев.—Бэлдхэлэй класста ород хэлэ зааха
тухай (3-дахы нюур).
Корейдэхи событинууд (4-дэхи нюур).
Американска агресорнүүдээр, Ли Сын Ман гэгшын
бүлгөөр ушаруулагдэнэ хохидолнууды ба хэгдэнэ хө-
рото муухай ябуулганууды мүрдэхэ, төдөрхойло
ЕДОФ-эй комиссин мэдээсэл (4-дэхи нюур).

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведай Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Украинска ССР-эй Запорожско областин
колхозууд ба совхозууд таряа тушааха гүрэнэй
түсэбы (кукурузагүйгөөр) болзорхоо урид дүүр-
гээ; шэнинсэ ба хара таряа бэлдхэхэ түсэб 109,1
процент дүүргэдбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Висса-
рионович, Танда элдхэнэбди. 1949 онойхиноо
7 миллион 770 мянган пүүд үлүү ехэ шэнинсэ гү-
рэнэй бэлдхэхэй пунктуудта тушаагдаба. МТС-
үүдэй хүдэлмэрин түлөө үгтэнэн счедуудаар гү-
рэндэ таряа тушаалга үргэлжлөөр.

Областин колхозууд болон совхозууд 1951
ондо ургаса абаха намарай ба хабарай тарилгын
үрхнүүдээр өөһэдүгөө бүрин хангаа. Энэ жэлдэ
колхознигууднай 1949 онойхиноо үлүү ехэ таряа
ажалта үдэртөө абажа байна.

Мүнөө областин колхозууд, совхозууд ба
МТС-үүд хадаа манай областин гол техникескэ
культура — хлопотой, наран сэгсэгэй, кукурузын,
клешевинын, чумизын үндэр ургасы амжалтатгай-
гаар хурялгада эдэбхитэйгээр бэлдхэхэ байна.

Украинн КП(б)-гэй Запорожско обкомой Секретарь Г. ЕНЮТИН.
Запорожско областин ажалшад депутатудай Соведай исполкомой Түрүүлэгшэ Н. ТИТОВ.
Бэлдхэлэй Министрствын Запорожско областдохи Түлөөлэгшэ П. ТАТЕВОСЯН.
Запорожско областин хүдөө ажахын Управлении Начальник Г. БОНДАРЕНКО.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведай Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Украинска ССР-эй Житомирско областин
колхознигууд ба колхозничанууд, МТС-үүдэй бо-
лон совхозуудай хүдэлмэрилгшэд таряа тушааха
гүрэнэй түсэбы (кукурузагүйгөөр) болзорхоо
урид дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович,
Танда элдхэнэбди. Эдэ хоолой культуранууды
бэлдхэхэ түсэб 114,4 процент, тэрэ тоодо шэнинсэ
с 147,6 процент дүүргэдээ. 1949 онойхиноо 1
миллион 454 мянган пүүд үлүү ехэ шэнинсэ энэ
жэлдэ гүрэнэй бэлдхэхэй пунктуудта тушаагда-
ба. МТС-үүдэй хүдэлмэрин түлөө үгтэнэн счедуу-
даар гүрэндэ таряа тушаалга үргэлжлөөр.

Областин колхозууд болон совхозууд намарай
ба хабарай культурануудай үрхнүүдээр энэ жэлдэ
өөһэдүгөө бүрин хангаа.
Колхозно ба совхозно нитын ашаг шэмэтэ
малажал хүжөөхэ гурбан жэлэй түсэбы бэ-
лүүлэн, Житомирско областин колхознигууд ба
колхозничанууд, совхозуудай хүдэлмэрилгшэд
ороон ба фуражна фонднууды байгуулхын тула
ехэ хүдэлмэри ябуула, тэрэшлэн нитынгээ мал-
ажалда байранууды бариха байна.

Украинн КП(б)-гэй Житомирско обкомой Секретарь С. КОСТЮЧЕНКО.
Житомирско областин ажалшад депутатудай Соведай исполкомой Түрүүлэгшэ З. БОГАТЫРЬ.
Бэлдхэлэй Министрствын Житомирско областдохи Түлөөлэгшэ С. ФРОЛОВ.
Житомирско областин хүдөө ажахын Управлении Начальник М. КУЛИК.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведай Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

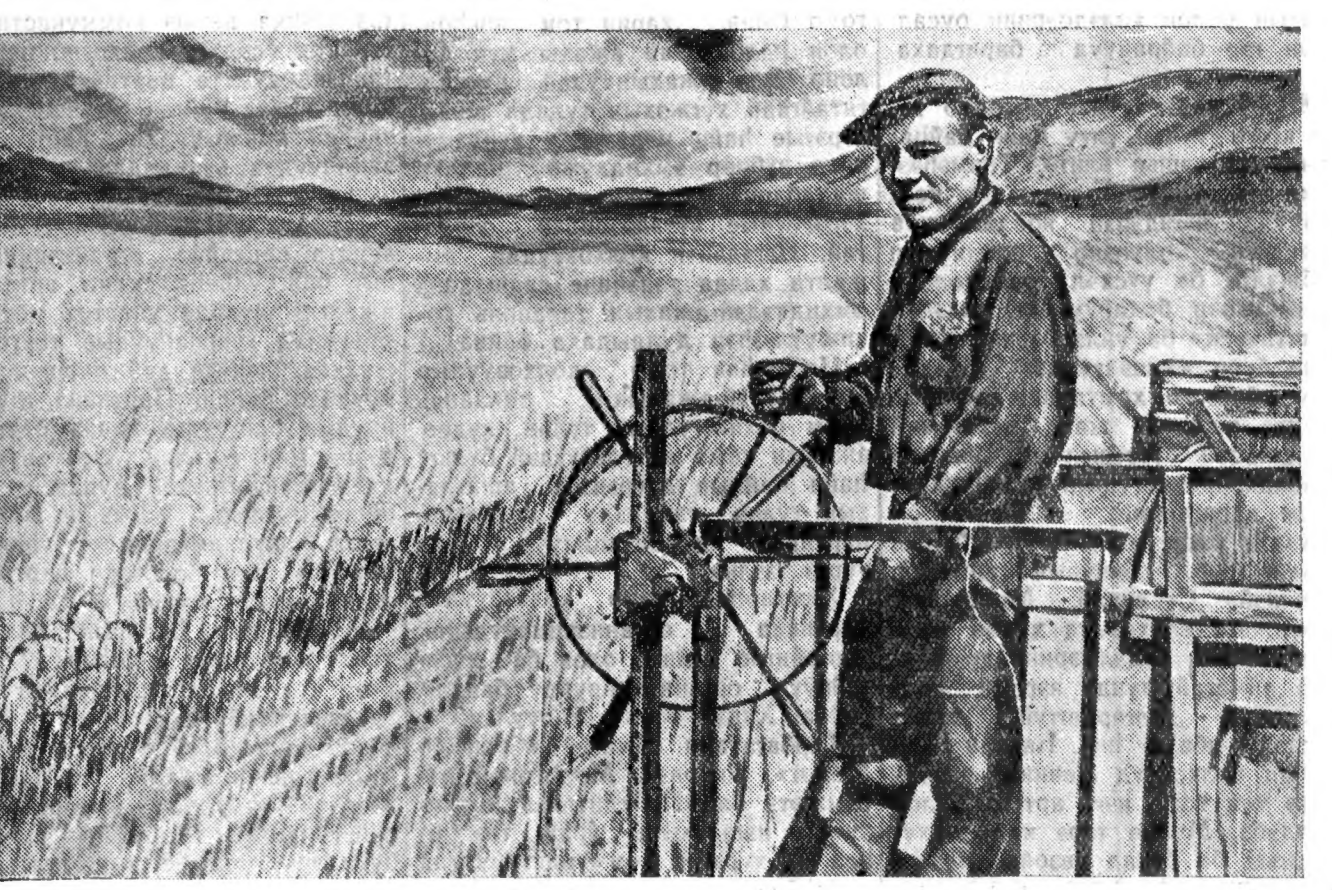
Кубанин колхознигууд ба колхозничанууд,
МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилгшэд
сайн набшаа тушааха гүрэнэй түсэбы болзор-
хоо урид дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ нүхэр Сталин,
Танда элдхэнэбди. 1949 онойхиноо 584 центнер
үлүү ехэ сайн набшаан тушаагдаа. Гүрэндэ ту-

шагдана сайн набшаанай нийгэ тооһоо 92
процентнэ нэгдэхэ сортын байна.

Сайн набшаа суглуулаа ба гүрэндэ тушаал-
га үргэлжлөөр.

Хизаарай сайн промышленность жэлэйнгээ
түсэбы мүн лэ дүүргээ, үнгэрэгшэ жэлэйхнээ 28
процент үлүү ехэ сортовой продукция үгөө.

ВКП(б)-гэй Краснодарска крайкомой Секретарь Н. ИГНАТОВ.
Краснодарска хизаарай ажалшад депутатудай Соведай исполкомой Түрүүлэгшэ П. ПАНТИКОВ.

Бага-Тупалейн МТС-эй комбайнер Василий Васильевич Петров Тарбагатайн аймагай Лениной нэрэмжэтэ колхозой
пои дээрэ үдэр бүри 13—14 гектар таряа хуряжа, нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. В. Петров комбайн ала жоодожо ябана.

Таряа тушаалгын графигы колхоз бүхэн заабол дүүргэхэ ёһотой

Графигаа үлүүлэн дүүргэнэ

Эб найрамдалай стахановска
вахтада жасанан Хэжэнгын айма-
гай Додоо-Худанай сомоной Воро-
шиловой нэрэмжэтэ колхозой гэ-
шүүд таряагаа түргэнээр хуряжа,
гүрэнтээ болзорхоо урид тоосохо
гэжэ шиндэнхэй. Мүнөө тус колхоз
зохидлой гүрэндэ таряа тушаалгын
ябасы харахада, графигаа ам-
жалтатгайгаар дүүргэжэ байна. Жэ-
шээлхэдэ, август соо 320 центнер
тушааха байхан аад, энэ нарын 20
хүрэтэр 400 центнер тушааба.

Энэ колхозой пои дээрэ хүдэл-
мэрилдэг Хэжэнгын МТС-эй ком-
байнер Гомбо Цыбекжапов үдэр
соо 18 га хүрэтэр хадажа, тушаал-
гын темпые шангадхалсава.

Д. Доржиев.

Табалгаряагүйгөөр таряа тушаана

Томо болгогдолой Чанаевай нэ-
рэмжэтэ колхоз гүрэндэ таряа ту-
шаалгаа Зэдын аймаг соо түртү-
лэн эхилээ нэн. Мүнөө колхозой
гэшүүд гүрэндэ табалгаряагүйгөөр
таряа тушаажа байна. Эдэ үдэр-
нүүдтэ августовско түсэбөө дүүргэ-
хэнэ.

Гүрэндэ тушаагдаха таряа сү-
бэрлээд ба хатаалга дээрэ хүдэл-
мэрилдэг колхознигууд Быков,
Югова, Хороших, Погодина ба бу-
сад хура бороотойшы үдэрнүүдтэ
үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилжэ,
нормонуудаа 150 — 200 процент
дүүргэнэ. Тэлэнэрэй эрхим ажал-
лай ашаар тус колхоз гүрэндэ
үдэр хүнүүг таряа тушааха арга-
тай болоо.

Н. Тюнев.

Аймаг соогоо түрүүлэн

КУДАРА СОМОН. (Манай кор-
респонденттээ). Калининай, Куй-
бышевай нэрэмжэтэ колхозууд гү-
рэндэ таряа тушаалгаар аймаг соо-
гоо түрүүлжэ ябанхай. Наяан эдэ
колхозууд августовско түсэбөө
дүүргээд, таряа тушаалгана ам-
жалтатгайгаар үргэлжлүүлжэ бай-
на.

Б. Дымрылов.

Комбайнер Козловой түрүүшын амжалта

«1950 ондо ургаса хурялгы ба
хүдөө ажахын продуктуудай бэ-
лэхлэлнүүдэ үнгэрэхэ тухай»
СССР-эй Министрнүүдэй Соведай
ба ВКП(б)-гэй Центральна Коми-
тетэй тогтоолдо харюу болгон
Курбын МТС-эй комбайнер Акимф
Васильевич Козлов сезон соо 700
га таряа хадаха уялга абаа нэн.
Тингээд «18 партсездын» нэрэм-
жэтэ колхозой таряанай эдэсхэхэ-
тэй хамта, пои дээрэ гаража,
комбайнаа наадгүйгөөр ябуулжа
эхилбэ. Тинн, нүүлэй долоон хоног
соо 160 га таряа хуряжа, түртү-
шын амжалта туйлаба.

Тус МТС-эй бусад комбайнер-
нууд мүнөө Козловой дүй дүршэ-
лые халан абаад, үндэр бүтээсэ
туйлахын түлөө тэмсэжэ байна.

Д. Баданов.

Эрхим жаткдшан

Хэжэнгын аймагай Дэдэ-Ху-
данай сомоной Ворошиловой нэ-
рэмжэтэ колхозой гэшүүн, 16 на-
гатай Мубраков таряа хурялгач-
да амжалтатгайгаар хүдэлмэрил-
нэ. Нүхэр Мубраков үдэр бүри 5
гектар таряа жаткаар хадаха.
Хүдэлмэрингөө темпые улам дээ-
шлүүлхэ уялга абанхай.

Силос — эрхим тэжээлнүүдэй нэгэн

НҮХЭД КОЛХОЗНИГУУД! Элбэг ехээр силос даража, үхэр малаа шэмэтэ тэжээлээр хангай!

Силос даралгыг тоонгүй байхадань...

Урда жэлнүүдтэ Хэжэнгийн аймагт эрхим колхозууд үбнэ тэжээл багаар абажа, үбэлэй үедэ үхэр малаа турдаг, мүн хороолол байгаа. Тэрэнэй эсрэг малажалыг хүжөөхэ түрэнэй түсбэй дүрлэгтэ таахалдаггүй. Гадна, малай ашаг шэмэ, илангаа нү наалга өндэ тоо бага байдаг. Тэрэнэй гол шалтгаанын халда шэмэтэ тэжээл болох силосыг тоонгүй, түрэннэй малда эдүүлэггүй ябадал болжээ. Тээд, тус аймагтай партийн, на, советск, хүдөө ажлаһын оргонууд ба колхозуудай хүтэлбэрлэгшэд урда жэлнүүдэйгээ энэ алдуунаа турдаггүй, 1950 ондоо үбнэ тэжээл бэлдэхлээ баһал унжагааруулжа байха юм.

Аймагтай олонхи колхозуудай хүтэлбэрлэгшэд силос даралгыг тоодоггүй заншалаа орхёодуй. «Ударник» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Родионов) силосыг хэрэглэдэгхэ ургасаар элбэгшэ наа, түрэннэй хосорожо байна. Энэ колхоз 400 тоно силос даража түсбэй аад, оройдоо 25 тоно дараа. МТС-нэ үгтэйлэй силос хэрхэхэ машинныг эндхид хэрэглэнгүй минд байлгана. Мүн «Майн 1» колхоз силос даралгыг өөрөө түсбэ ябадалда наа, дамхархидан байна. Колхозой хүтэлбэрлэгшэд тусхайлбал, правленийн, түрүүлэгшэ Вадимин колхоз даража түсбэеэ заагагүй дүрлэгшэ тусгаа ямаршэ хэмжээ абанагүй. Тимэнэеэ колхознуудын хура бороотой дүрлэгшэд силос даралгыг олоороо гарахын орондоо, хари тэр гүртээ амаржа байдаг юм. Силос даралгада нимэ харуусал-

гагүйгээр хандажа байһан колхозууд тус аймаг соо олон. Тимэнэеэ олон колхозуудын силос даража түсбүүдэ минд 20—30 процент дүрлэгшэ байха юм.

Энэ аймагта иматгал силос даралга тоолдохгүйгөө гадна, набаһата ба витаминна тэжээлнүүд хэрэгсэгдэнгүй. Гол түлб малажал эрхидлэг Ворошиловай нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Гомбоев), Сталиной нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Мункина), «Манай ажал» (түрүүлэгшэнь нүхэр Гунзенов) колхозууд аяар мүнөө хүртээр нэгшэе килограмм набаһата ба витаминна тэжээл бэлдэхгүй байха юм.

Тэршэлэн энэ аймагтай эрхим колхозууд үбнэй валова суглуулгын түсбөө түсэд дүрлэгшэ тусгаа шанга хэмжээнүүдэ абанагүй. «Манай ажал», «Майн 1», Хэжэнгийн сомонтой Сталиной нэрэмжэтэ, «Улаан Тарашан», «Ленинэй зам», «Комсомол» ба бусад колхозууд мин баһаа сабшалангаа мүнөө хүртээр түсэд ашаглангүй, үбнэ сабшажа түсбөө угаа ехээр унжагай. руужа байха юм. Шалтгаанын юуб гэхэдэ, үбнэ хуряалга дээрэ хүдэлмэрилдэг колхознуудай ажалай эмхидхэлыг найруулуужа тусша шанга хэмжээнүүд абанагүй байлаар. Тимэнэеэ олон колхознууд дүрлэгшэ нормонуудыг дүрлэгшэ, мүн эрхим бригадануудайн гүшүүд үбнэ хуряалгада хабаадангүй, гүртээ нуужа байдаг юм. Энээндэ баримта болгон «Манай ажал» колхозыг харуула. Энэ колхозой олон гүшүүд үбнэ ху-

ряалгада хабаадангүй. Тинхэдэ үбнэшэдэйн олонхид дүрлэгшэ нормонуудыг дүрлэгшэ байна. Сенокосилкын машинистүүд даалбаринуудыг минд 40—50 процент дүрлэгшэ. Ушарын хадаа тарианжалай бригадада ажалай жаяг заршам ба эмхидхэл нулаар табигданхай. Үлөөгүр хүдэлмэри дөө орой гараха, үдэшнэ эртэ орохо ябадал энэ сар үргэлжэ үзэгдэг. Тээд, колхозой түрүүлэгшэ Гунзенов, партийна организацин секретарь Жанчикова гэшэд бригадануудта ажалай эмхидхэл найжуулахын түлөө хүсэд оролдого гарганагүй. Тэднэр сабшалан дээрэ үсөөн ошодог, колхознуудтай хоорондоо хэдэггүй шаху юм.

Энэ колхозой үбнэ хуряалгада туһалхал Улан-Удэ городноо ерөнз хунуудыг ажал дээрэ элбэгшэ тусгаа хыншэ наалаа табинагүй. Тимэнэеэ тэднэр бригадиртай даалбарыг үгшэнь хүлэһээр үлөөнэй 10-аад час болотор минд нууга.

Мүн «Заветы Ильича», «Зургаанай зам», Лениной нэрэмжэтэ колхозуудта ажалай эмхидхэл нимэрхүү.

Мүнөө үбнэ тэжээл бэлдэхлээ дүрлэгшэ сар ержэ байна. Тимэнэеэ Хэжэнгийн колхозууд сабшала, силос даралгыг эрид хурдацжа, малдаа бүдүүн тэжээл бэлдэхэ даалбарыг заагагүй дүрлэгшэ хэмжээ абаха ёһотой.

М. Кряжев.

Галуута-Нуурай № 2 шахтын эрхлэн Николай Кантин гэшэ Шахтёрой дүрлэгшэ дээдэ даалбарыг 300 процент хүртээр дүрлэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Николай Кантин. А. Истоминий фото.

ШАХТЭРНУУДАЙ ҮДЭРТЭ

15 мянган тоно нүүрхэ түсбөө гадур үгэхын түлөө

Галуута-Нуурай Рудоуправленин шахтануудай коллективүүд шахтэрнуудай Үдэртэ эрчимтэйгээр бэлдэхэ байна. Эндхэн шахтануудай бүхы шахтэрнууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд шахтэрнуудай Үдэр хүртэр 15 мянган тоно шулуу нүүрхэ түсбөө гадур үгэхэ уялга абанхай. Тэрэнэеэ дүрлэгшын түлөө шахтануудай, халаануудай, участогуудай хоорондоо социалистическэ мурсыөөн үргэнээр дэлгэрэнхэй.

Энэ мурсыөөн № 2 шахта түрүү хуури ээлжэ ябана. Тэрэ хадаа августын 20 үдэр соо 728 тоно шулуун нүүрхэ түсбөө гадур малтан байна.

Тус шахтын горно мастер нүхэр Болдавскийн халаан августын 20-най үдэр 40 тоно нүүрхэ үгэхэ байһан аад, 73 тоно үгэхэ, халаанайнгаа нормо 200 шахуу процент дүрлэгшэ.

Мүн энэ үдэр № 5 шахтын хоёрдохы участок 21 тоно, нэгдэхы участок 15 тоно нүүрхэ түсбөө гадур үгэхэ.

Шахтэрнуудай Үдэрыг социалистическэ уялгаа дүрлэгшэ, эрхим бэлтгэгшэргэ үгэхын түлөө тэндхи шахтэрнууд бүхы хүсээ элсүүлэн ажаллажа байна.

Н. Цыбенков.

Долоон жэлэй шэнэ хургуулида

Еланска хургуули (Бичура) мүнөө жэлд долоон жэлэй болгодоо хуралсалай шэнэ жэлдэ найнаар бэлдэхэ. Классууд, парта, доска мэтэнүүдүн сүм заабагдалаа. Бүхыл үбэлдөө тулхэ түлөөн хургуулин газар асарганданхай.

Эдэ бүхы хүдэлмэрилэгшэ Еланска сельсовет ехэ туһа хүргөө.

Ф. Степанов.

И. В. СТАЛИНДА АМАРШАЛГАНУУД

Нүхэр И. В. Сталиной 70 наһанай ойтой дэмэрлэгшэ партийна, советскэ болон олонхын организацинуудна, ажилдай коллективүүд, Советскэ Союзэй гражданинууд, түрэн, нийтин организацинуудна ба ялан саанаки элбэг нурруулаа И. В. Сталиной нэр дээрэ олон тоот амаршалганууд ороон байна.

Олон удаа жэлүүдтэ элүүр энэ ажалууһын нүхэр Сталинда бүхы үрхэнь түсбэн амаршалгануудыг хүргэбэ.

Сталинградскэ областин Логовскэ районой, «Красный путь» колхозой колхознууд.

Харьковскэ областин Дзержинскэ районой «Комсомолец» колхозой колхознууд.

Полтавскэ областин Гадячскэ районой «Эрван Житя» колхозой колхознууд.

Ворошиловградскэ областин Ново-Псковскэ хууе ажалын хургуулин хургалд, баһанар ба албаагшадай коллектив.

Тамбовскэ областин Рудовскэ район, Чкаловскэ нэрэмжэтэ хууе ажалын артелиин колхознууд.

Томскэ областин Минусинскэ районой «Заря» гэжэ хууе ажалын артелиин колхознууд.

Молдавскэ ССР-эй Бульбокска МТС-эй хүдэлмэрилэгшэ ба албаагшадай коллектив.

Бендерскэ хилэмнэй комбинатай хүдэлмэрилэгшэ ба албаагшадай коллектив.

Вологодскэ «центромаслострой» трестин механическэ заводой хүдэлмэрилэгшэ ба албаагшадай коллектив.

Кабаска спиртын заводой хүдэлмэрилэгшэ, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ ба албаагшад.

Ростовскэ областин Тарасовскэ ороонхой совхозой хүдэлмэрилэгшэ, албаагшад ба мэржэлэгшэ.

Курска областин Сергеевскэ нэрэмжэтэ арнайа заводой хүдэлмэрилэгшэ, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ ба албаагшад.

Украинскэ ССР-эй наукаунуудай Академин Т. Г. Шевченкын нэрэмжэтэ украинскэ литературна Институдай хүдэлмэрилэгшэ коллектив.

Красноярскэ хизаарай «Хуторок» гэжэ мал шахалын совхозой хүдэлмэрилэгшэ, мэржэлэгшэ ба албаагшад.

Харьковскэ областин Вугаевскэ МТС-эй хүдэлмэрилэгшэ ба албаагшадай коллектив.

Ливинскэ леспроххозой хүдэлмэрилэгшэ, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ ба албаагшад.

Пензенскэ областин Сулеймановскэ МТС-эй хүдэлмэрилэгшэ ба албаагшад, дай коллектив.

Омскэ картографическэ фабрикай хүдэлмэрилэгшэ ба албаагшад, коллектив.

Азербайджанскэ ССР-эй Лячненскэ районой, Сталиной нэрэмжэтэ колхозой колхознууд.

Молдавскэ ССР-эй «Прогресс» гэжэ винодельческэ совхозой хүдэлмэрилэгшэ, мэржэлэгшэ ба албаагшад.

Грозненскэ областин Караяевскэ районой Димитровскэ нэрэмжэтэ колхозой колхознууд.

Томскэ городой архитектурууд.

Тулуска областин Липецкэ районой «Новая жизнь» колхозой колхознууд.

Белорусскэ областин Старобинскэ районой «Чирная ворыга» колхозой колхознууд.

Чувашскэ АССР-эй Яльчикскэ район, Калининскэ нэрэмжэтэ колхозой колхознууд.

Латвийскэ түмэн аймай Рига Шинэотто паровозно депогой хүдэлмэрилэгшэ, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ ба албаагшад.

Томскэ областин Раздольскэ совхозой хүдэлмэрилэгшэ, албаагшад ба мэржэлэгшэ.

Алтайскэ хизаарай, «Заготзерн» Вуринскэ пунктин хүдэлмэрилэгшэ, дэмэрлэгшэ ба албаагшад.

Пензенскэ ой модон ажалын үдэрлэйн Сталиной хүдэлмэрилэгшэ, «Социалистическэ земледелие» нийтин реликци ба хэлбэлэй хүдэлмэрилэгшэ суглаан.

Ростов-на-Дону-дахы «Главинвер» гэжэ универсалай хүдэлмэрилэгшэ.

Тамбовскэ областин Платоновскэ районой партийна элбэгшэдэй суглаан.

СССР-эй хэлхээ-колхозной Министрын Старополюскэ линейно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ ба албаагшад.

Краснодарскэ краёвой партийна хургуулин хургалд, баһанар, хүдэлмэрилэгшэ ба албаагшад.

Сталинградскэ областин Фроловскэ ой модо хамгалтын станцин хүдэлмэрилэгшэ, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ ба албаагшад.

Курскэ городой урнайхал-хуураческэ педагогическэ училищин хургалд, баһанар ба албаагшад.

Молодеченскэ областин Воложинскэ МТС-эй хүдэлмэрилэгшэ ба албаагшад.

Шахтэ городой № 31 дунда хургуулин баһанар ба хургалд.

Кировскэ областин Подпорожскэ районой 18-дахы партселекцин нэрэмжэтэ хууе ажалын артелиин колхознууд.

Томскэ городой медицинскэ түрлэмэрилэгшэ.

Марийскэ АССР-эй Вилловатскэ хургуулин баһанар ба хургалд, Космодемьянскэ нэрэмжэтэ нийтнүүдэ дружина.

Тамбовскэ областин Ржаксинскэ районой «Свободный труд» колхозой колхознууд.

Томскэ областин Вителскэ МТС-эй хүдэлмэрилэгшэ, албаагшад мэржэлэгшэ.

Бурят-Монголой АССР-эй Иволга аймагтай «Тажик» гэжэ промколхознууд.

Бурят-Монголой АССР-эй Ойотто модон комбинатай хүдэлмэрилэгшэ, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ ба албаагшад.

Молодеченскэ областин Острокоскэ район, Сталиной нэрэмжэтэ колхознууд.

Молдавскэ ССР-эй Эгурица район «Победа» колхозой колхознууд.

Алтайскэ хизаарай Егорьевскэ район «Вольский» гэжэ хууе ажалын артелиин колхознууд.

Тамбовскэ түрэн заводскэ колхозин хүдэлмэрилэгшэ, мэржэлэгшэ ба албаагшад.

Воронежскэ областин Мало-Воронскэ МТС-эй хүдэлмэрилэгшэ ба албаагшад.

Борисовскэ хилэмнэй комбинатай хүдэлмэрилэгшэ, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ ба албаагшад.

Курска областин Беневскийскэ район «Путь к социализму» колхозой колхознууд.

Ульяновскэ областин Сакско ба Ветчинскэ нэрэмжэтэ совхозой хүдэлмэрилэгшэ, мэржэлэгшэ ба албаагшад.

Минусинскэ областин Борисовскэ район Майн 1-эй нэрэмжэтэ колхозой колхознууд.

Албаагшад ба мэржэлэгшэ Каровскэ район Менжинскын нэрэмжэтэ колхознууд.

Ленинградскэ «Линотип» гэжэ модой хүдэлмэрилэгшэ, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ ба албаагшад.

Новосибирскэ хууе хургалд, баһанар ба хүдэлмэрилэгшэ шэдэ коллектив.

(Ургашалгануудыг элбэгшэ)

Эдэнэр эрхим жэшээ харуулна

Үхэр малдаа тэжээлэй бата бэх баа байгуулжа ябадалай эхэ удхашанартай байһыг зүбөөр ойлгожо, ажалай үндэр бүтээсэ туһалагд колхознууд Доодо-Курбин сельсоветэй (Заирбай аймаг) Лениной нэрэмжэтэ колхоздо нилээд олон. Эндэ үбнэ, хүтээд оролдосотойгоор хүдэлмэрилэгшэ, ажалай жэшээ харуулна. Тэдэнэй дунда Валмаев Жамбал, Гончикова Цырма, Бадмаев Дарма, Вязаржапов Чимит гэшэд үдэр бүрингөө даалбаринуудыг үлүүлэн дүрлэгшэ, түрүү ажалараа шалгарна. Тэршэлэн Дугаржапов Даба, Галимова Салима, Раднабазарова Цырендума гэшэд нормонуудыг үлүүлэн дүрлэгшэ байна.

Эдэ түрүүлүүлэй жэшээгээр ажаллангаа бүтээсэ дэвшүүлжэ, хуряалгын хүдэлмэриг оройн үдэрнүүдтэ дүрлэгшын түлөө энэ колхозой үбнэшэд бүхы хүсөөрөө оролдожо байна.

Г. Жабонова.

Тэжээл бэлдэхэ түсбөө таһалдуулжа байна

Үбнэ хуряалгада 4 сенокосилка, 8 морин тармуур гаргажа түсбэ зохиооороо хизаарлаа, Ворошиловскэ нэрэмжэтэ колхозой (Прибайкальскэ аймаг) правлени бүхыл зунаа наана амархан үнэргэжэ байна. Тинхэдэнь, малажалда тэжээлэй бата бэх баа байгуулжа гэнэн шухала зорилго баатажа байха юм. Тус колхоз 7610 центнер үбнэ бэлдэхэ аад, оройдоо 2000 гаран центнер хуряалан байна. Колхозой правлени ба партийна организаци түсбэй ёһоор хараалагдан, дээрэ дурсагдантай машинануудай орондоо, сабшалан дээрэ минд 2—3 сенокосилка, 4 морин тармуур гаргаһан байгаа. Мүн үбнэдэ ябаха эрхим колхознуудын жэшээ ажалда хабаадаггүй. Тарианжалайн бригадада ажалай жаяг заршам нулаар табигданхай. Үбнэ сабшадар, тармадар колхознуудтай олонхидын үдэрлэгшэ нормонуудыг дүрлэгшэ.

Мүн силос даралга, набаһата тэжээл бэлдэхэ хангалтагүйгээр үнэргэгдэнэ. Таржа хуряалга дээрэ мүнөө комбайн хүдэлмэрилэгшэ байна. Гэбэшэ, болоомо нүрилэлгыг эмхидхэдгүй байлаар. Правленин түрүүлэгшэ Крашенинников, партийна организацин секретарь Подкорытов гэшэд үбнэ тэжээл бэлдэхэ түсбөө заагагүй дүрлэгшэ тусгаа шанга хэмжээнүүдэ абанагүй. Тимэнэеэ энэ колхоздо үбнэ хуряалга ёһо тэдгээр үнэргэгдэжэ байха юм.

Е. Викторова.

НЭГЭДХЭГДЭНЭН КОЛХОЗУУДАЙ ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИНУУД

Жэжэ колхозуудыг хүдөө ажлаһын томонууд артельнууд болгон нэгдэхэ ехэ ба тон шухала хүдэлмэри республикын аймагуудта ябуулагдажа байна. Артелинь ажажыгаа саашадан түрэнөөр дэбжүүлжэ, колхозно олонхын материална ба культурана хэмжээ улам дэвшүүлжэ шэнэ, тон ехэнүүд арга боломжонууд нэгдэхэдхэн колхозуудай урда нэгдэнэ. Хүдөө ажлаһын ба бусад машинануудыг үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглажа, газар тариалангай ба малажалай культурыг дэвшүүлжэ, артелинь ажалыг аян бүхы талаарн хүтөөхын тулада агрономическэ наукин шэнэ туйлалтануудыг ба түрүү дүршлээ хэрэглэхэ таарамжатай услово томо колхозуудта байгуулагдажа.

Нэгдэхэдхэн колхозуудта имар ехэ хэмжээтэйгээр ба хэр эрэг түргэнөөр шэнэ барилгын хэлдэжэ байһыг Сэлэнгийн аймагтай Сталиной нэрэмжэтэ колхозой жэшээ дээрһээ элээр хаража болохо байна. Энэ томо аотельдэ тус аймагтай Сталиной, Ворошиловай нэрэмжэтэ ба «Коминтерн» колхозууд нэгдэнхэй. Колхоз болбол артелинь ажалын хүтэлэгшэдэ тон ехэ удхашанартай зорилго байһан ехэ хүсэтэй электростанцин барилгыг нэгдэнхэнэ хойшонхи түрүүлшын үдэрнүүдтэ эхилэн шиндхэжэ ороо. Тинхэдэнь хүндэ хүдэлмэринүүдэ үргэлжэдэнь электрфикацилла ба механизацилла ябадалыг хангажа шадна.

Жэжэ колхозуудыг нэгдүүлэн томо болгоходо артелиин ажал хэрэг өөрөө урган дэбжэхэ, ямаршэ наад бэрхшээл ушархагүй гэжэ ойлгохо болоо наа тон буруу нэгдэхэ байһай. Ойрын үе соо колхозой болбосон зохион түхэлтэй шэнэ центр баригдажа хараалагдана. Тэндхэн колхозой клуб, дунда хургуули, радиоузел, хүдөө ажлаһын культурын байшан, колхозой правленин байшан ба нийтин болон үйлдэбэрин бусад олон гэр байранууд баригдажа юм.

Жэжэ колхозуудта орходоо томо колхозуудай түлү найн байһанын хэндэшэ элгэ. Тимэнэеэ колхозуудай нэгдэхэн ябадал хаа хаангай колхозно олонхын дэбжэлтэ ба үсхэл оролдолгыг улам ехээр бадаруулдаг, тэднэй политическэ ба үйлдэбэрин эдбэхины бүри дэвшэлүүдэг байна. Томо боложо хамтарһан колхозуудта ажалай жаяг заршам ба ажалай бүтээсн дэвшэлжэ байһанын түрүүлшын үдэрнүүдтэ элээр харагдана.

Хэдэн олон жэшээнүүдэй нэгшэ абажа үзэе. Бичурын аймагтай Лениной, Сталиной, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд хүдөө ажлаһын сезонно хүдэлмэриг дүрлэгшээр аймагтай дунда эрхын колхозууднаа илгардаггүй, харин гэгдэжэ ябадал нэн. Наяхан эдэ гурбан колхозууд Лениной нэрэмжэтэ тон томо нэгэ артель болон нэгдэбэ. Мүнөө тэрэ колхоз хуряалгын ба бусад сезонно хүдэлмэринүүдтэ дүрлэгшын талаар түрүүлүүлэй ээргэдэ ябадал болоһон ба бусад колхозууд тэрэнээ үлээр жэшээ абадал болобо.

Жэжэ колхозуудыг нэгдүүлэн томо болгоходо артелиин ажал хэрэг өөрөө урган дэбжэхэ, ямаршэ наад бэрхшээл ушархагүй гэжэ ойлгохо болоо наа тон буруу нэгдэхэ байһай. Колхозуудыг томо болгохо хадаа тэднэй үргэлжэ ба налбаран хүтээхэ туйлаһаа ба боломжо олоно, өгөөр тэдэ арга боломжонуудыг хэрэглэжэ шадха хэрэгтэй. Томо болгодоһон колхоз хадаа иматгал томо бэшэ, харин тон онһон, олон налбартай ажалын мүн болоно. Эдэ ажалынүүдэй амжалтагайгаар хүтээхын тулада ажал хэрэгтэ найн мэдэлгэ, хүдэлмэринэ зүбөөр эмхидхэжэ шадха шадбаритай хүнүүд артелиин хэрэгүүдэ хүтэлбэрлэхэ ушартай. Нэгдэхэн колхозуудай амжалта хадаа тэднэе саашадан эмхидхэлэй-ажлаһын талаарн бэхжүүлгэнэ дулдажа байна.

Нэгдэхэн томо колхозуудыг эмхидхэлэй-ажлаһын талаарн надам бэхжүүлгын түлөө, хүдөө ажлаһын томо артелиндэй булюу найн байһыг дүрлэгшээр ашаглаһын түлөө тэмсэлдэ колхозно партийна организацинууд ехэ үүрэг эзэлнэ.

Хамтарһан томо колхозуудта партийна организацинуудын тоолонгоо талаар олон ба хүсэтэйлүүд организацинууд байдаг байна. Хэдэн жэшээ харуула. «Тарбегатай аймаг» «Серп ба Молот», Кировскэ, Молотовскэ нэрэмжэтэ ба «Победитель» колхозууд, нэгдэхын урда тээ 6-наа 12 хүртээр коммунистуудтай партийна организацинууд байгаа. Мүнөө эдэ артелиндэй нэгдэжэ томо болол байхала партийна организацин 36 коммунистууднаа бүрдэнэ. Бичурын аймагтай томожуулагдан колхозуудыг абажа үзэбэл: Калининскэ нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци 44, Ждановскэ нэрэмжэтэ 49, «Коммунизм» колхозой — 51 коммунистууднаа бүрдэнэ. Сэлэнгийн аймагтай, Сталиной нэрэмжэтэ томо болгодоһон колхозой партийна организаци 77 коммунистууднаа бүрдэнэ. Партийна организацин нимэ составтай байхала артелинь ажалын бүхы шухала налбаринуудыг, колхозно ажабайдалай бүхы талыг өөһднгөө нүлөөндэ абаха үргэн арга боломж бии болоно.

Колхозуудай нэгдэхын урда тээ 15-наа дээршэ коммунистуудтай тон үсөөхэн колхозно партийна организацинуудта партийна бюоро хунгалдаг байгаа. Мүнөө хамтарһан колхозуудай партийна организацинуудта бутлдан партийна бюоронуд хунгалдаа.

Нэгдэжэ томо болоһон колхозуудта партийна организацинуудыг байгууланхай удаа, артелинь ажалын шухала участок бүридэ партийна группануудыг тогтоохо шухала байһыг дүршэл харуулан байна. Партийна группануудыг байгуула хадаа бригада дээрэ мал ажалай фермнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда, мүн ондоо тээшэ партийна-политическэ хүдэлмэриг үргэнээр ябуулжа арга боломж партийна организацинуудта олоно.

Жэшээлхэдэ, Бичурын аймагтай хамтаржа томо болоһон 7 колхозуудта 18 партгруппанууд байгуулагданхай. «Коммунизм» колхоздо малажалай фермнүүд дээрэ 2, тариан ажалай бригаданууд дээрэ 3, хамталаа 5 партгруппа байгуулагдаа. Партийна группанууд дээрэ 6—8 коммунистууд тоологдоно. Энэ колхозой тариан ажалай № 3 бригадын партгруппа 7 коммунистууднаа байгуулагданхай.

Партгруппын коммунистууд колхозинүүдтэ дунда агитационно хүдэлмэри гүримшалан ябуулна.

Бригада дотор партгруппын эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулдагынь алхам бүхэндэ мэдэргэдэ хээр байһа.

Колхозуудай хамтарһанай хойто тээ тэндэ коммунистуудыг хубаарлан табилгада ехэн хууилалта болобо. Коммунистуудай олонхын колхозно үйлдэбэрин шиндхэнь участогууд дээрэ гаргагдан байха юм. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгийн аймагтай Сталиной нэрэмжэтэ колхозой 77 коммунистуудай 52-нй бригаданууд дээрэ хуряалгын хүдэлмэрилэгшэ, 19-нй малажалай фермнүүд дээрэ, 2-нй барилга дээрэ, 4-ннй захирһанай аппарата хүдэлмэрилэгшэ. Коммунистууд хадаа социалистическэ

Москвада болохо бурят-монголоор литературын Вечертэ

МИНИИ БЭЛЭДХЭЛ

Цыден-Жап ЖИМБИЕВ

Баян нуга

(Поэмын үргэлжлэл)

Энэ жэлэй декабрь наарад Москвада болохо байсан бурят-монголоор советскэ литературын Вечер хадаа сэгсн мэргэн ленинско-сталинскэ национальнэ политикын аша үрөөр халбаран хүржэж байгаа удхаараа социалистическэ ба формоороо национальнэ бурят-монголоор соёл культурын хайндэр болохо байна.

Вечер болбо манай уранзохёолой бүхсоюзна харалта мүн. Тиймэ хадань, энэ ехэ ушаралта үдэртэ эрхимээр бэлэдхэхэ гэжэ манай уранзохёолшодой ариун уялга болоно.

Би энэ Вечертэ шадалаараа бэлэдхэжэ байнам. Гаяхан «Бай-калай үмэнхэ наран доро» гэжэ повесть бэшэжэ дүүргэб. Энэ повесть соо манай колхозуудай бэхжэлгэ, хоёр хүршэ колхозуудай нилээд, хүсэ эхэтэ машинануудые хүсэдөөр хэрэглэжэ байханын, үндэр ехэ ургасын түлөө тэмсэлын харуулагдана. Хятад ба Корея тухай циклууд болон эб найрамдалай түлөө тэмсэлай темэдэ шүлгүүдые бэшэжэ дүүргэһини, мүнөө «Ази дээр түр толон яларна» гэжэ сборник соо оруулагдан, ород хэл дээрэ хэблэгдэхэ байна. «Ангарай военком» ба «Алтан бэлгэ баатар» гэжэ поэмнүүд мүн ород хэл дээрэ хэблэгдэхэ байн болоо. Москвада шүлгүүдэймни тусгаар сборник ород хэл дээрэ хэблэгдэжэ байнхай.

Мүнөө «Саянай хормойдо» гэжэ роман бэшэжэ байнам. Тэрэнхэ гэдүүр хэдэн шэнэ шүлгүүдые бэшэжэ түүсбэйб.

Цыден-Жап ЖИМБИЕВ

Улан-Удэрни толорно

Алтархан Москвагай
Аша город хүнидөө
Аржагар туяагаар
Ялардаг лэ, нонин даа.

Тэдэнэй туяанууд
Тэнгэри, нарын бэшэ юм —
ТЭЦ, завод, комбинат,
Театруудай элшэ юм.

Энхэ тэнюун Бурядайм
Эгээл хайхан мүнэнүүд
Эндэхэ хүтэрэлдэн,
Эбтэй саашаа урданад.

Хүнхинөө пароходой,
Хүрэгээр гүйнэн «ЗИС»-түдэй,
Уелхэн бидэнэй
Ордуудай толон лэ.

Нандуухан долгин дээрэнэ
Мяга түмэн галууд
Миралтан гэрэлээ
Миндалан үлхэнэд.

Алтархан Москвагай
Аша город хүнидөө
Аржагар туяагаар
Ялардаг лэ, нонин даа.

Д. ГУНЗЫНОВ

Үдэшэлгын үгэ

Мүнөөдөр
Москва Ханда мордохонь,
Мүнгэн медаль,
Магтаалаа абаад ошохонь

«Хаанта үедэ
Хаанашы ошодоггүй нэм,
Харанхы хүндэ
Хаагдан төөрин ябадаг нэм.

Ажалдаа байгад
Вэрхээр эрдэм шудалаа,
Абьяс бэлгэ
Басаган гэгдэн алдаршаа.

Далай бологор
Нёлобоо адхаан хүнби,
Мүнөө ашамни
Москва ошохонь гэжэ,—

Эрхим хонишон,
Ирагуу дууша Хандынгаа
Наститудтаа
Илахынь юрөөн үдэшэхэ

Мүнхэ жаргалай
Одон, хүлдэ тээшэ,
Дуратай ажалаа
Колхоздоо хэхэ зуураа

Уетэн хүхэдын,
Колхознигууд сугларба.
Үгэд хүгшэд
Үхибүд булта хамтарба.

Дунда хургуули
Үдэшэндөө хуран дүүргэ,
Зоригын ехэ—
Зоотехник хэзээш болохол,

Ариухай төөбин
Аршан, аршан нүдээ,
Аяр холоһоо
Асаран эхилбэ үгээ?

Золни ехэ—
Зондоо ашамни тулалхал!

Арад зоной туһала
Ариун манай хэрэг лэ.
Энэ хадаа бүгдэ
Эгээл дээдн жаргал лэ.
Бишье баһа хулагүй
Байнаб гэжэ ханашаб.
Бишханууд булагһаа
Байгал далай болоо бшуу.
Үнэн багша Сталинтай
Үүри байһан талаантайб.
Алтан нэгэ үедэ
Ажа хууһан азатайб.
Үлөө бүхэндэ наран
Улам шангаар шарана.
Үдэр бүридэ наһам
Ута болоходол гэнэ.
Ула зула хоёрой
Умдан—зонойн обоггүй.
Үбгэн гэртээ оробо,
Үхин далаа эрьсба.
Аман соогоо айһандли
Аялгалан алхана.
Саарһа иран байһандли
Саһан доронь хахана.
Эсэ, эхээр эсэ даа
Эдэлдэнэ хүлнүүднэ.
Шамарламаар байна даа
Хамар хэһэн юмэнүүднэ.
Үргөө соогоо Дулмаади
Ороод дэнгэ аһагаа.
Үүрэй дохон эдэлгэр
Саарһа гуурһа шалагаа.
Холын горд—эжидэ,
Хилэ дээрэ—инагтаа
Манһын һонин тооложо
Мэндэн тэмдэг бэшэжэ,
«Булад яагаад хатуужааб»
Гэһэн дэбтэр баринхай,
Дууһын дабан халуужа
Дууран бүхөөр хажанхай.
Нандууханаар эбхэлэн
Номоо шангаар барина.
Монсуу елэн гэзэгнэ
Нойр соонь таран задарна.
Үбсүү тулан нэбшһэн,
Үбһэ ногоо үлгүдһэн,
Үдхэн тунг сабшалан
Үбэр араар ургуулжа,
Арбай түмэн залаае,
Арад зоной бараае,
Алтан далай таряае

Алиш тээгээ надхуулжа,
Ханашагүй сэнгэли,
Хангал үрөөр баялиг,
Халуун аугай сэгсэлиг
Колхоз соогоо умбуулжа,
Хүүхэй нойрсон хэбтэнэ.
Ханда абгай гүбарнэ:
Хэтэ хайхан зүдээ
Хараар даа, бээрээ.
Дубовтанһаа гаража,
Дуугай саашаа алхалжа
Ябатарай түгэлдэр:
Яагшаабиди... Ши, нүхэр,
Юрдөө залуу хүн хаюмш,
Юугээ болон ябаа нэмш—
Гэшхөд далда ороо юм.
Тэрэ саһаа Тарбаев
Хаана дайнда үзөөгүй
Гашуудалаа эгэһэнэ.
Мүнөөш эдэ бүхэнөө
Манай хүбүүн сэдхэнэ?
«Зоной вангин гэшхэмнэ»
Зүбөөр гээдэгтэ гэһэн ха-
Тугалнуудай бэлхээр соонь
Толгой эрьсэд байна ха...
Дабхар шэлтэй сонхынь
Дайран хайна бурдаһан,
Үүлэн соогоор тунхалһэн
Үбгэн — нара бүрүүлхэн.
«Хайраггүйгөөр шоо үзэн
Хараашыхоо яагаа бэ,
Заарханаа болиһон
Зайлар гэжэ ханаа г?»
Һама—Жайнын фотоһоо
Һаатуулһанда эһэнэ,
Үни хада унтарһан
Папирсоны бутарна.
«Үги яагаад алдуугаа
Усдахааб бушуугаар?»
Үүр сайлганай урдахи
Утаари нүхэн харанхы.
Зүүн урдаһаа огторгойн
Зубхи сайран алтарба.
Стол дээрхи телефон
Сортоотойгоор наярба.
Эгээл холын фермнээ
Илдам хоолой ооголно,
Иижэ инаг хоёрнай
Энхэ зооло холбоно!

(Үргэлжлэлийн хожо м гараха.)

Поэт Цокто Номтоев удаан
саг соо зохёол бэшэһгүй

Үгэнүүднэ
Үзэг боложо үгэхэл байха,
Һанаамни
Һайхан даа, бүтэхэл байха,
Бэшэхэ
Бээ эһээд хууналби,
Урдаа
Үннэйнгөө номууды бариналби;
«Зориг»
Золтой байжашы магадгүй,
«Хүлэг»
Хүсэтэй гэгдэжэше магадгүй.
Бэлһини —
Вечертэ бэлдэһини энэл даа,
Үгэмни —
Үгэхэ зохёолни нимэл даа.
А. Аюров.

Багшанарай августовскэ зүблөөнүүдтэ

Бэлэдхэлэй класста ород хэлэ зааха тухай

Бурят-Монголоор эхин хургуули-уудта урдань ород хэлэ хоёрдогч класста шудалжа эхилдэг байһан аад, мүнөө бэлэдхэлэй класста жэлэй хоёрдогч хахад-нэ заахалга шудалдаг болонхой. РСФСР-эй гэгээрэлэй Министер-граммын 1949 ондо баталһан шэнэ программаны ёһоор, ород хэлэ шудалһан сээжээр шудалалгада академическэ час үгтэһэн бай-да. Простой ород үгнүүдые үхи-үдэй шагнажа, ойлгожо ба эрхэлжэ хураха дадал олохо-онь энэ саг яаһа хүрэхэ байна. Бэлэдхэлэй класста ород хэлэ-нэ урлогы ямаршыг үчбикн хэ-мэлһгүй, үзэг бэшэгтэ хурга-халта табингүй үнэргэдэг юм. Шудалһан сээжээр шудалха курс халаа хурагшадтай ород хэлэ дээрэ хоёрдөө үнэргэл-дэг зориулагдана. Программа-н ёһоор, 1949—50 онууд-д бэлэдхэлэй классуудта худэл-лһин зарим багшанар урид-дхан сээжээр шудалха курсыг шудалһаа түрөөр дүүргэд, үзэг-дэгтэ заалгада орохы яара-халга байна. Тийгээжэ алдуу гар-дһан дээрээ, ород үгнүүдые үхи-үдэй зүбөөр хэлэхы ба ород хэлэндэ дадаха ябадалыг ороод гүйсэд хангажа шад-аа.

хараалагдан үгнүүдэй олон-хын хурагшадтай ойлгожо ада-хаар бэшэ юм. Бурят үхибүүдэй түрлхи хэлэндэ ушардаг үгнүүд-д барим тэмнүүдтэн дайралдаг. Жэшэнь, стол, стул, класс, портфель, ручка, морковь, помидор гэхэ мэтэ үгнүүд. Эдэ үг-нүүдэй удхы үхибүүд хайн мэд-дэнэ. Гэбшье, тэдэниие хурагшад-тай тон зүбөөр хэлэхы туйлаха шухала.

Ород абянууды ба үгнүүды зүбөөр хэлүүлхэ гэжэ ород хэлэ уришалан сээжээр шудалха курсын гол зорилго болоно. Үхибүүдэй сээрээр хэлэлхы туйлагда хадга гансал хуралса-лай бэш, харгү хүмүүжүүлхыг эхэхэн удхашанартай.

Бурят-монгол эхин хургуу-лийн хүдлэмэрин практика дээр-рээ хараад үзэхэдэ, үхибүүдэй хургуулида ершэн үдэрһөө хой-шо ород үгнүүды зүбөөр хэл-лүүлхын түлөө оролддог багша-нар хайн амжалтанууды туйла-даг байна. Күрэнскэ дунда хур-гуулийн эхин классуудай багш М. Буролова үхибүүды ород хэлэн-дэ зүбөөр ба хайнаар хургана. Тэрэ багшын хурагшад шэнэ үг-нүүды, юмэнэй нэрнүүды, хүнэй, мал адууһанай ябаха, хүдэлхэ гэхэ мэтэ тэмдэглэһэн үгнүүды халуун абаха зуураа, тэдэ үгнүүдээ анхнаа хойшо сээрээр хэлэхэ хурадаг. Нүхэр Буролова үхибүүдэй мэдэхэ үг-нүүдэй тоо олошоруулхатай ха-хамта, тэдэниие зүбөөр хэлэ-жэ хурахада тухай дабалга.

нууды үнэргэлдэ ехэ анхарал табидаг.

Нүхэр Буролова бэлэдхэлэй класста ород хэлэ заалхы юм-нээ эхилһэ гэхэдэ, үхибүүдэй үннөө мэдэхэ: класс, потолок, кино, мел, стол, карта гэһэн ба бусад үгнүүды зүбөөр хэлэлдэг боложо захална. Эдэ үгнүүдэй олонхынэй үхибүүд бурят-мон-гол хэлэн дээрэ халаас, потлоох, хэһингэ гэхэ мэтээр хэлэлдэг бшуу.

Үхибүүды зүбөөр хэлэлдэ түрээр хураха хүдлэмэрин хайнаар эмхидхэн абуулха шуха-ла. Тийгээжэ зарим абянууд ба үгнүүды зүбөөр хэлэхэн яаха-да бэрхтэйб гэжэ мэдэхэ хэрэг-тэй.

Ород ба бурят-монгол хэлнүү-дэй абянаһын байгуулгануудай зарим тэдэ илгаатай дээрһээ үхибүүдэй зүбөөр хэлэхэн бэр-хшээлтэй болоно. Бэлэдхэлэй класстай хурагшад хашалһан үзэ-гүдэй сугларһан үгнүүды хэл-лэхэдэ ядалдаг. Тэдэнэр: стол (стол гэһын орондо), устул (стул гэһын орондо), портфель (порт-фель гэһын орондо) гэжэ хэлэхэе ханадаг. В. Ф. Ц, Ч, Ш, К гэһэн абятай үгнүүд хэлэхэдэ мүн лэ хүндэ байдаг.

Олон ород үгнүүд бурят-мон-гол хэлэндэ абжаа, түрлхи үг-нүүд болонхой. Тиймэ үгнүүд гэр-бэл: карандаш, ручка, тетрадь, шкаф, доска, морковь, огурец, помидор гэхэ мэтэ. Гэбшье, эдэ үгнүүды үхибүүд оролдоо ондоо-гоор хэлэдэг. Жэшэнь, морковь (морковь гэһын орондо), помидор

(помидор гэһын орондо) гэхэ мэтэ. Энэ үзэлдэе юугээр тайлбарил-хаб гэхэдэ, бурят үхибүүд хадаа хургуулида орохоһоо үшөө урид үгэ хэлэлгын тухай дадалтай бо-лоһон байдаг, тиймэһээ ород абянууды хэлэхэдэ түрлхи хэлээ дахашадаг байна.

Багшын литературна сээр хэлэ-тэйл һаа, хурагшадтаа ород үг-нүүды зүбөөр хэлүүлжэ шадха байһанинь мэдэхэ. Багшын өөрын хэлэн хурагшадтай дахаа хажаахэ нэн түрүүшын үлгэр жэшээ боложо гтэдэг.

Зарим үхибүүдэй буруугаар хэ-лэхэдэнь тэрэниие заахадаа, зү-бөөр хэлэжэ шаддаг үхибүүды хабаадуулха хэрэгтэй. Харин тий-гээжэ, багшын өөрөөл заажа хэлэлдэг байгаа һаа ехэхэн алдуу хэнэ гэжэ.

Үхибүүдэй буруугаар хэлэдэг ушарнууды багшын өөртөө ходо бэшэжэ абадаг байгаа һаань, тэ-рэнэ саашадаа өөртэнэ ехэ гуна-тай байдаг.

Бэлэдхэлэй класстай хурагшады ород хэлэндэ хураха хэрэгтэ ме-тодээ шэлэн олохо гэжэ ехэ шу-хала. Багшанарай хүдлэмэрин практика дээрһээ харахада, үхи-бүүдэй ойлгосо эһэнһээ ехээр дулдыдаг байна. Методическа литература хадаа түрлхи бэшэ хэлэ шудалхада гурбан метод—оршуулгын, натуральна ба холи-мог—байдаг гэжэ заана. Энэ би-шыхан статья соо эдэ нэрлэгдэ-һэн методууды тодорхойгоор тайлбарилха аргагүй байна.

Мүнөө үедэ национальнэ хур-гуулийн хурагшады ород хэлэндэ хурахада эгээ таарамжатай оршуулгын, натуральна ба холи-мог—байдаг гэжэ заана. Энэ би-шыхан статья соо эдэ нэрлэгдэ-һэн методууды тодорхойгоор тайлбарилха аргагүй байна.

Мүнөө үедэ национальнэ хур-гуулийн хурагшады ород хэлэндэ хурахада эгээ таарамжатай оршуулгын, натуральна ба холи-мог—байдаг гэжэ заана. Энэ би-шыхан статья соо эдэ нэрлэгдэ-һэн методууды тодорхойгоор тайлбарилха аргагүй байна.

тодүүдэй хайн хайн зүйлүүднэ өөртөө багтаан абадаг.

Натуральна метод хадаа юмэн-нэй, үзэгдэлүүдэй, үйлсн нэр-нүүды, бурят хэлээ хэрэглэ-гүй, сэхэ оролдоо ойлгожо абаха метод юм. Нүдэндэ сэхэ харагда-жа байһан юмэнүүдэй нэрнүү-ды оршуулһанай хэрэг огто бай-хагүй. Жэшэнь: парта, сонхо, хана, пол, стол гэхэ мэтнүүд тайлбарилгагүйгөөр ойлгогдоно. Гэбшье, бүхы үгнүүд натураль-на методээр ойлгуулагдажа боло-хогүй байна. Жэшэнь хэн, энэ, тэндэ, эндэ, хайн, муу, түгөөгүй, хүйтэн гэхэ мэтэ үгнүүды ор-шуулха хэрэгтэй.

Багша болбол өвлөчөөн, хүндэ хүшэр үгнүүды үхибүүдтэ тү-рлхи хэлэн дээрнэ оршуулан ойлгуулхада тэдэниие миил ме-ханическаар халуун абалһаа зайлуулна. Тэрэнһээ гадна, үг-нүүды ба мэдүүлхы гүйсэд ойл-гобо гү гэжэ шалгахын тула, ород хэлэнһээ бурял хэлэн дээрэ ба бу-рият хэлэнһээ ород хэлэн дээрнэ оршуулга хэхэ ушар гарадаг. Тий-хэ зуураа, багша болбол ород хэ-лээр хөөрлэлгын урото зарим үгэ ба мэдүүлхы оршуулха гэжэ иматгал үсөөн ушарта хэг-дэлэг юм гэжэ мэдэхэ ёһотой. Бэлэдхэлэй класста ород хэлээр хөөрлэлгын урок хэхэдэ багша болбол гансал ород хэлэн дээрэ үнэргэхэ уялгатай болоно.

Эхин хургуулийн эрхим багша-нар нүхэд Ц. Доржиева, Д. Аба-шевца, Е. Куриганова, Д. Цыксо-ева ба бусад бэлэдхэлэй классууд-тай хурагшады ород хэлэндэ хурахадаа, юмэнүүдэй нэрнүү-ды ойлгуулхадаа, тэдэ юмэнүү-ды харуулжа байжа заадаг. Тэ-дэнэй уротогута хурагшаднэ шэнэ үгнүүды ойлгожо абаха-

даа, тэдэ юмэнүүдэ заажэ үгөөд, нэрнэнь нэрлэдэг. Үхибүү-дэй эдэхыне ехэхын тула баг-шань хурагшадтаа, хурагшаднэ өөһэд хоорондоо оролдоо хөөрлэ-дэг (Петя, номоо харуула. Бата, ручкааа аба гэжэ мэтэ).

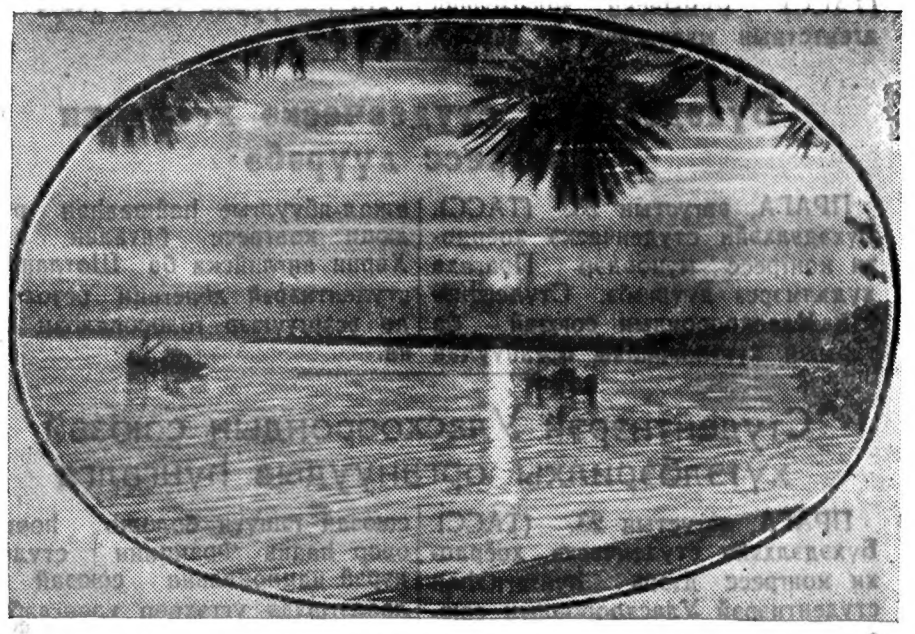
Бэлэдхэлэй класстай ород хэлэ-нэй программаны гол зорилгонууд-тай нэгтһинь хадаа хурагшады ород хэлэ шагнажа ба ойлгожо хураха дадалтай болголо мүн. Түрү багшанар хурагшадтай жэлэй хүлэй үедэ хурагшадтайгаа юрэ шагнаһын түлөө бишыхан онтохо-нууды, статьянууды ород хэлэн дээрэ уншажа үгэдэг.

Хөөрлэлгын урото бэлэдхэ-лэй класста хэхэдэ багша хадаа урок бүхэнһингөө материалдай ехэ багыне нигтаар тааруулан бэлэдхэ-хэ ёһотой. Шэнэ үгнүүдтэй та-нилуулга, мэдэхэ болоһон үгыг хануулга, үзэһэн үгнүүдээ ойлго-хыне шалгалга гэхэ мэтн асуу-далнууд хадаа багшааа бэлэдхэ-лэй ехэхэн хүдлэмэри эрилдэг бай-на. Хөөрлэлгын урок хадаа үдэр бүри нэгэ адли маягтайгаар үнэргэгдэхэ ёһотой. Дулаан үдэр экскурси хэхэ гэхэ темтэй уро-гууд программа соо бии. Энэ экс-курси хэхэдэ хурагшад юмые байһан байһан газартань хаража, үзэжэ, нэрнэнь ойлгожо абадаг байна.

Бэлэдхэлэй классуудай хүдлэмэ-рин эмхидхэлэй ба методическа талаар бэхжүүлгэдэ ехэхэн ан-харал табиха хэрэгтэй. Эдэ клас-суудта хүдлэмэрлхын тулада дүр шэл ехэтэй багшанары томилхо шухала.

М. Мангадаев.

„БУРЯТ-МОНГОЛЫ ҮНЭН“
1950 оной августын 26. 3.

Евсикһа гэжэ бухтала үдэлһэн.

М. Миневэй фото

Жамсо ТУМУНОВ

Дууша-басаганда

Дууһа ирагуунаар дуула,
Дуулаг тэрэниеш уула,
Газар дайда, нугамнай,
Гараһан, түрэн нутагнай,
Дуугаа дуула хүн тухай,
Дулаан, гүн сэдхэл тухай,

Амидаралта ажал тухай,
Ашата эрдэм тухай,
Аялгаш гобор найраг,
Аялгаш дайдаар айлшалаг,
Шалайн долгөр өбхөрөг,
Шалита шубуунтай урилдаг

Цырен ДАНДАРОВ

Комбайнер

Хайхан тэһинсэ эдэшбэ,
Һаглар колосоо ганхуулан,
Халууран долгилоо харагдаба,
Колхозойм баян таряалан.
Хүжюон омог шарайта
Комсомол хүбүүн—комбайнер

Далай үргэн полидэ,
Шалита комбайн жойбодоно,
Үдэр бүридэ уялгаа
Мүлүн ходоодо дүүргэнэ,
Шан ажалһааа түлөө
Үндэр шагналда хүртэнэ.

Ц. РЫЗЕНОВ

Илалтануудай одонууд

Уралай булад танкаараа
Үхэлтэ ДОТ-ы дэбүүлээд,
Дайнай тэрэ жэлнүүдтэ
Дайсан нохосы даруулаад,
Хүсэтэ хурдан танкынгаа
Хүжэ зузаан хуяг дээр
Улаан табан кушууе
Уралан Балдан бэшэдэг нэй,
Холуур суурхалан танкист

Колхоздоо мүнөө комбайнер,
Халуурма далай таряе
Халуулан, дуулаан омогтой,
Үдэр бүри даабаряа
Үлүүлэн дүүргэд бусахадаа
Комбайнын үргэн сээжэн дээр
Ходоодо өдөө зурадаг юм,
Энэ хадаа — түхэмнэй,
Энэ хадаа—илалтмай,

БУРМОНГИЗ-дэ

Бурмонгиз уранзохёолой номууды хэлбэн гаргалтаа нүүлэй үдэ үргэлхэжэ байна.

«Байкал» гэжэ альманах ород хэлэн дээрэ хэблэгдэн гаргагдаба. Тэрэн соо манай республикын уранзохёолшодой хаялаа бэшэһэн ба бурялһаа ород хэлэн дээрэ оршуулагдан зохиолнууд оруула-даа. Тус альманах ойрын сагаар худалдаанда гарахань.

СССР-эй Верховно Советэй де-путат, уранзохёолшо Х. Намса-раевай зохиолон шэнэ роман —

«Үрэй толон» хэблэгдэжэ эхилдэг. Мүнөө тус романай хахадны ба-лэн болоод байна. Хагтананайн гадаргы СССР-эй Верховно Со-ветэй депутат, аралай уранзураша Ц. Сампилов бэлэдхэнэ. Нара ту-хай болоод байхада, романай бү-хы тиражы уншагшадта үгтэхөөр хараалагдана.

Уранзохёолшо А. Шадаевай сумгуулан найруулһан, бурят-мон-гол арадай онтохоуудай сборник хэблэдэ оруулагдаба.

Румынида В. И. Ленинэй зохёолнууды хэблэбэ

БУХАРЕСТ, августын 23. В. И. Ленинэй зохёолнуудай нэгэ-
(ТАСС). Румынскы телеграфна дэхэ том румын хэлэн дээрэ хэ-
блэгдэбэ.

Бүхэдэлхэйн студентческэ хсёрдохы конгресс дүүрбэ

ПРАГА, августын 23. (ТАСС). Бүхэдэлхэйн студентческэ хоёрдо-
хи конгресс мүнөөдөр Прагада
хүдэлмэрэ дүүргэбэ. Студентнэ-
рэй Уласхоорондын союзай ба
тэрэнэй хүтэлбэрлхы органуудай

Студентнэрей Уласхоорондын союзай хүтэлбэрлхы органууды хунгалга

ПРАГА, августын 23. (ТАСС). Бүхэдэлхэйн студентческэ хоёрдо-
хи конгресс дээрэ хунгалгадан
студентнэрей Уласхоорондын со-
юзай Советэй заседани үсэгдлэр
боллобо. Совет болбол студентнэ-
рэй Уласхоорондын союзай гүй-
сэдхэхэ комитетдэ ба секретар-
иадны хунгаба. Студентнэрей
Уласхоорондын союзай түрүүлэг-
шээр Чехословакиян студентнэрей
түлөөлгөшэ Иозеф Громан дахин
хунгалгаа. Студентнэрей Улас-
хоорондын союзай вице-түрүүлэг-
шээр Шеленин (СССР), Холмэн
(США), Ян Чен (Хитай), Дженкинс
(Ангил), М. Гувара (Куба) хунгал-
гаа. Студентнэрей Уласхоорондын
союзай түрүүлэгшэ оролгошын
хэрэгшын нэгэ хуури, хэрэгшын
бээ студентнэрей Уласхоорондын

ажал-ябуулгы хайшаанан резо-
люции конгресс баталан абаа.
Харин английска ба Шотландийн
студентнэрей делегаци резолюци-
да эсэргүүтээр голосовалхан бай-
на.

Студентнэрей Уласхоорондын
союзай генеральна секретарьар
Берлингуэр (Итали) дахин хун-
галгаа. Секретарьнуудаар: Эб-
бельс (Австрали), Мадиман (Ин-
ди), Бореану (Румыни) ба Фоми-
нов (СССР) хунгалгаа.

Студентнэрей Уласхоорондын
союзай гүйсэдкомой составта
Германска демократическа рес-
публикын, Кореяны, Эквадорой,
Венгрийн, Мартиникын, Брази-
лийн, Болгарийн, Республиканы
Испанийн, Иранай ба Голландийн
студентческэ организацинуудай
түлөөлгөшэд хунгалгаа.

Вьетнамай демократическа республикын правительствын деклараци

ПАРИЖ, августын 23. (ТАСС). «Юманите» газетин мэдээсэл-
тэй ёһоор, Вьетнамай демократи-
ческа республикын правительст-
вын тунхаглаһан деклараци соо
итгэжэ хэлэгдэбэ:
«Дай үлдэхын ба вьетнам ара-
ды, өөрэйнь газар дээрэ хүсөөр
дарлахын тула французска колони-
заторнууд Вьетнамад ерхэн
байна. Францида ошожо дай хэ-
хээ билэ хүсэнгүйдэй. Францу-
зууды өөһэлэйнь газар дээрэ
түрмэлэ хуулаха билэ хүсэ-
гүйдэй. Хэрбээ французска нин-

тын организацинуудай гуйлтат-
гаар хандаа наань, хүн зоной аша
туһада ба мүн французска арад-
тай ханалаа нэгдэнхэй байһанаа
харуулын туһада, Вьетнамай де-
мократическа республикын прави-
тельство болбол өөрынөөр терри-
тори дээрэ байһан бүхы францу-
зууды сүлөөлхэ байна. Францу-
ска колонизаторнуудай пленнигү-
дые — вьетнамска бүхы пат-
риотууды сүлөөлхэ эрилтэ прави-
тельствынгаа урда табиһынь
французска арад а захиһабди».

Кореядэхи событинууд

Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армийн Главна командованиян мэдээсэл

ПХЕНЬЯН, августын 24. (ТАСС). Арадай армийн част-
нууд бүхы фронтнууд дээрэ аме-
риканска ба лисымановска ма-
рионетончэ сэргүүдтэй шанга
байлдаанууды хэжэ үргэлжэлбэ
гэжэ Корейскэ арадай-демократи-
ческа республикын Арадай армийн
Главна командования августын 24-
нэй үлөөгүүр мэдээсэбэ.

Дайсан болбол Тэгүгэй (Тайю)
оборонын урдуур хамгаалгын бүхэ
лини байгуулжа, авиачастнуудай
дэмжэлгээр хэдэ дахин контрдо-
толтго хэбэ, теэд Арадай арми бүхэ
түрэлэй сэргүүдтэй нигта ха-
рилсаата ябуулганууды ханган,
дайсанай контрдоглоггы гэдэрг-
гэнь сохё.

Урда эрьсын райондо довтолжо
ябаа Арадай армийн частнууд
американска 25-дахы дивизидэ ба
дайсан ябан сэргэй отрядуудта
сохитонууды хэжэ, урагшаа
дабшаба.

Августын 22-то Арадай армийн
авиаподразделения Ичон (Чемуль-
по) гэдэгтэй баруун урдуур, Ток-
чок (Токусеки) аралда дүтэ бай-
һан американска эсминцые таг-
нан олоод, уһанда шэнгээбэ.
США-да бүтээгдэлэ, маринетончэ
сэргүүдтэ үгтэһэн тральшгыге
Арадай армийн ондоо авиаподраз-
деления уһанда шэнгээбэ.

Кореядэхи дайнай ябуулганууд тухай Рейтер агентство бэшэнэ

ЛОНДОН, августын 23. (ТАСС).
Кореядэ Макартурай полево-
й штабай дэргэдэ ябалсан Рей-
тер агентствын корреспондентын
дамжуулһанай ёһоор, хангалын
шухала порт — Пусанда (Фузан)
обохо замууды Масанһаа (Ма-
сан) баруугаар хамгаалжа бай-
һаа американска 25-дахы дивиз-
ийн хамгаалгын позиция эсэр-

Фронт дээрэ диндэхэдэ хорол-
хон, американска авиаци Кореяны
амгалан городууды ба тосхонууды
жэгшүүртэ муухайгаар бом-
бодохо ба буудаха ябадалаа үр-
гэлжэлүүлбэ.

Августын 23-да Арадай армийн
эсминцые аргиллэбэ Пхеньянай
райондо американска ? истреби-
телие буудан унагаһан байна.

ПХЕНЬЯН, августын 24. (ТАСС). Корейскэ арадай-демо-
кратическа республикын Арадай
армийн Главна командования
августын 24-нэй үдэшэ инжээ мэ-
дээсэбэ:

Арадай армийн частнууд бүхы
фронтнууд дээрэ американска ба
лисымановска сэргүүдтэй шанга
байлдаанууды хэжэ үргэлжэлбэ.

Гуны (Гун'И) гэдэгтэ сүлөөл-
һэн Арадай армийн частнууд
дайсанай хэдэ хэдэн контратака-
нууды гэдэргэнь сохино, довтол-
годо үргэлжэлүүлбэ. Энэ райондо
болон байлдаануудта Арадай
армийн частнууд дайсанай 200-
һаа дээшэ солдадууд ба офицер-
нууды плендэ абаа. Ехэ трофей
аһанба ба тэрэ тооло: ракетнэ
буунууд, миномедууд, хүндэ пу-
лемедууд, бусад олон буу зэбсэ-
гүүд ба сэргэй хэрэгсэлүүд бии-

гүү шэнэ атаканууды хойтоко-
рейскэ сэргүүдтэй колоннууд
хэлэн байна.
Хойтокорейскэ сэргүүд Гуны
(Гун'И) райондо американска, ба
урдакорейскэ сэргүүдтэй потчи
худар ехэ хүсэтэйгөөр сүмэрэн
ороод, дайсанай тылдхи харгы
дээгүүр ехэ хаалта хэлэн байна.
гэжэ корреспондент мэдээсэбэ.

Мартин Андерсен Нейсе норвежскэ уранзохёолшодой реакционно союзтай холбоогоо талалба

КОПЕНГАГЕН, августын 22. (ТАСС). Стокгольмскэ Урада хэ-
дэн уранзохёолшодой эсэргүү
ханданай дашарамдуулан,
саашадаа союзайтай хүндэтэ гэг-
шүүнээр байхаяа арсааб гэжэ,

Американска агрессорнуудээр, Ли Сын Ман гэгшын бүлэгөөр ушаруулагдаһан хохидолнууды ба хэгдэлхэн хорото муухай ябуулганууды мүрдэхэ тодорхойло ЕДОФ-эй комиссийн мэдээсэл

ПХЕНЬЯН, августын 23. (ТАСС). Американска агрессор-
нуудээр ба Ли Сын Ман гэгшын
бүлэгөөр ушаруулагдаһан хохидол-
нууды, хэгдэлхэн хорото муу-
хай ябуулганууды мүрдэхэ, то-
дорхойлохэ Эсэг ороной — Единэ
демократическа фронтын (ЕДОФ)
комиссийн түрүүшын мэдээсэл
тунхагладаба. Тус мэдээсэл до-
тор инжээ хэлэгдэбэ:

ЕДОФ-эй ЦК-гэй президиумээр
1950 оной июлийн 14-дэ тогто-
лоһон энэ комисси Хо Хон гэгшын
түрүүлэгшэ доро хүдэлмэри-
лэн, хайтар шалтагалаһан барим-
танууды үндэһэ болгожо, араса-
шгүй нимэ тобиолол хэлэн бай-
на гэбэл: манай ороние зэбсэгтэ
хүсэнуудтэй туһаламжаар өөрын-
гөө колони болгохо, манай ара-
ды бооголшохо гэжэ оролдон,
американска интервенцинууд ха-
даа уласхоорондын эрхын нормо-
нууды ба хүн ёһоний принципу-
ды бүдүүлгээр эблэн, ээрилг
муухай аргануудаар дай ябуулжа
байна. Американска авиаци ба
далайн-сэрэгтэй флот хамгаалтагү
городууды, тосхонууды бүдүүлг
муухайгаар бомбодоно, буу-
дана, тэндэхи зоние, тэрэ тоо-
до үбгэд, эхэнэрүүд ба үхибүү-
ды олоор алана, хургуулинууд,
больнианууд болон культурна
эмхи зургаанууды хандаргана,
Кореяны экономикы хүйдхэхэ
зорилгоор фабриканууды, заво-
дууды үгы хэжэ байна.

Энээнэй гэршэ болгон, комисси
хадаа өөрынөөр шалган барим-
тануудай зарим хүбине дурсаба.
Городуудтай хуурын зонтой
квартирнууды, тосхонууды
бомбодоһон тухай баримтанууд
тус мэдээсэлтэй нэгдэхэ раздел
соонь дурсаглана. Американска
бомбардировщицууд ба истреби-
тельнүүд хамгаалтагү городууды
гамгүйгээр бомбодоно, горо-
дуудай хүн зонтой квартирнууд
дээрэ, сэргэй ямаршые удхаша-
нартайбэшэ юрын тосхонууд дээрэ
фугасна ба шатаадаг бомбо-
нууды нүдэ балай хаяна, олон
тоото байрын гэрнүүды, хүн зоной
зөөрине хандаргажа, галдажа
байна. Июлийн 2-хоо 27 хүртэр-
хүн хугасаа соо американска бом-
бардировщицууд ба истреби-
тельнүүд Вонсан (Гензан) городто 12
дахын, 128 самолетуудай хабаа-
далтайгаар довтолһон байха юм.
Тэдэнэр городые хамаагүй
бомбодон, хуурын зонтой квар-
тирнууд дээрэ 50 килограммһаа
1 тонно хүртээр шэнгүүртэй 712
бомбо хаяа. Энээнһээ шалта-
гаалан, байрын 4028 гэрнүүд хан-
даргадан гү, али хэрэггүй бол-
гоһон байна. Июлийн 2-хоо
августын 3 хүртэрхүе соо аме-
риканска 200 шахуу бомбардиро-
вщицууд ба истребибельнүүд
Хынмамай райондо 8 дахин до-
толжо, 2000 тухай бомбо таама-
гаар хаяһан байха юм. Тэрэнэй
эсэстэ байрын 1811 гэр бүрин
хандаргадан гү, али шатаһан
байгаа. Июлийн 3-да американска
бомбардировщицууд Пхеньяда
довтолжо, городской урда хүбине
Пхеньяны хуурын зонтой квар-
тирнууды таамагаар бомбодон.
45 гэрнүүды хандаргаа. Июлийн
4-дэ американска бомбардиро-
вщицууд Пхеньянай баруун хуби-
дай Санхынрай райондой хуурын
зонтой квартирнууд дээрэ бомбо-
нууды хаяжа, тус райондой гэр-
нууды хаяһан гү, али зары
мынь хандаргаһан байна. Ио-
лийн 5-да американска 3 бомбар-
дировщицууд Пхеньян шадархи Ян-
гак деревнид довтолоод, 100-һаа
500 килограмм хүртээр шэнгүүр-
тэй 70 бомбо хаяа. Энээнһээнь
шалтагаалан, тэрэ деревниин 145
гэрнүүдһээ 100 шахуунь бүримү-
һэн гү, али зарим тэдэ хандар-
гадаа. Июлийн 9-һөө 19 хүртэрхи
турша соо американска 24 само-
ледууд Канвон провинцидай
Воньжун (Генью) гэжэ үезднэ
центрэ 9 дахин довтолон, 50-һаа
500 хүртээр килограмм шэнгүүр-
тэй фугасна ба шатаадаг 110
бомбо хаяа. Энэ хохор таамаг
бомбодоһоо тэндэхи городууд
ба тосхонуудай 2183 гэр хандар-
гаһан, шатааһан байха юм.

Июлийн 15, 16 ба 19-дэ аме-
риканска 6 бомбардировщицууд
Кенги провинциин Пхентхэк (Хэй-
таку) городто довтолгонууды
хэжэ, энгэй гражданинуудай бай-
рын 806 гэрнүүды хандаргаа, го-
родой 80 процентнь нүхэ нүбэ
болгодо. Американска самолё-
дууд Кенги провинциин Пхячжү
үездын тосхонууды июлийн 27-
хоо хойшо үдэр бүри бомбодо-
но. Энээнһээ шалтагаалан, июлийн
29-нэй байдалаар, тарашадай

293 гэр шатааһан байна. Июлийн
22-то американска бомбардиро-
вщицууд Пхеньяда довтол-
толон, олон зонтой квартирнууд
дээрэ 70 гаран бомбо хаяжа,
байрын 100 үлүүтэй гэрнүүды
хандаргаа. Мүн тэрэ үдэр аме-
риканска бомбардировщицууд Ян-
гак деревние бомбодо. Энээн-
һээ урда тэрэ бомбодоһоодо, тус
деревни сүм шахуу хандарһан
байгаа. Тэдэ бомбардировщицууд
500-һаа 1000 хүртээр килограмм
шэнгүүртэй 27 бомбо дахичаа
хаяжа, тус деревнии үнзһэ
шандаруу болгоһон байа.

Пхеньян, Сеул, Вонсан (Ген-
зан), Нампхо (Тиннампо), Хэчжу
(Кайсю), Пхентхэк (Хэйтаку),
Саривон (Сарин), Наман (Ра-
нам), Хыннам (Конан), Хамхын
(Канко) ба бусад городууд, тос-
хонуудтай хуурын зонтой квар-
тирнууды бүдүүлг муухайгаар
бомбодоһон тухай олон тоото он-
доо баримтанууд комиссийн мэ-
дээсэлтэй нэгдэхэ раздел дотор
дурсаглан байна.

Корейскэ арадай-демократическа
республикын культурна, меди-
цинскэ ба бусад эмхи зургаанууды
американска авиациин бом-
бодоһон баримтанууд ЕДОФ-эй
комиссийн мэдээсэлтэй хоёрдохы
раздел соо үгтөө.

Американска авиаци таамагаар
ба шаган бомбодоно, хургуули-
нууд, больнианууд, театрнууд,
клубууд ба бусад культурна эмхи
зургаанууды бүдүүлг муухайгаар
хандаргадаг ба шатаадаг
байна, — гэжэ мэдээсэл дотор
хэлэгдэнэ. Июлийн 3-да — аме-
риканска бомбардировщицууд зам
харилсаанай министрствын боль-
ние бомбодоно, тэрэнэй зарим
хүбине хандаргаа, больница
дотор хэбтэһэн үбшэн 47 хүнүүд-
һээ 10-ень алаа, 34-ень хүндөөр,
3-ень хүнгөөр шархатуудла.
Июлийн 4-дэ Кенги провинциин
Дженчен уездын Оречер пос-
елогто довтолһон американска 4
самолёдууд тэндэхи эхин, хүсэд-
бэшэ дунда ба дунда хургуули-
нууды, торго үйлдэбэрилтэ, шү-
дэлхэ техникые пулемётуудаар
буудла, шатаадаг бомбонууды
хаяжа, тэдэ нуралсалай газарнууды
шатаагаа.

Вонсандахи (Гензандахи) гүр-
нэй эмхи зургаануудай, нийтин
организацинуудай ба культурно-гэ-
гээрлэй эмхи зургаануудай олон
гэрнүүд американинуудтаар хан-
даргадаа. Июлийн 7-до аме-
риканска авиациин буудалһаа ба
бомбодоһон боложо, демокра-
тическа залуушувалы Союзай
провинциальна комитетдэй, 13-да
хүн хургуулиин, Улаан хэрээ-
һэнэй больницын, багшанартай
мэргэжэл дээшлүүлхэ провинци-
альна курсануудай байшангүүд
зарим тэды хандаргаһан бай-
на. Июлийн 13-да Ажалай пар-
тийн провинциальна комитетдэй,
почтын, педагогическа учили-
шцын, электротехникумэй, эхэнэр-
нүүдтэй дунда хургуулиин, эхин
хургуулиин, центральна больни-
цын, карантинна пункттын, ама-
ралтын гэрэй, сохирхын, зунай
театрын, клубай, түмэрзаймай-
хидай культурын байшангай ба тү-
мэрзаймайхидай общежитийн со-
олнууд зарим тэды хандаргадаа.
Июлийн 27-до эршүүдтэй дунда
хургуулиин ба эхэнэрнүүдтэй дун-
да 2 хургуулиин, провинциальна
театрын, почтын № 2 отделения
гэрнүүд хандаргадаа.

Июлийн 16-да Сеул городто
американска бомбардировщицуу-
дай довтолһон боложо, Енса-
най гансахан райондо 14 больни-
ца, 2 хургуули, католическа
церковь ба үхибүүдтэй гэр хандар-
гаһан байгаа.

Американска авиациин нүдэ
балай бомбодоһон ба буудаһан
шалтагаанаар, июлийн 2-хоо
августын 2 хүртээр Хыннам
(Конан) городской химическэ тех-
никум, эхин шатын № 3 ба № 4
хургуулинууд, «Хэбан» гэжэ
театр, библиотеке, литературын
ба искусствын хүдэлмэрилтэгшдэй
ассоциацийн отделениядэй,
СССР-тэй культурна холбооны
обществын, поликлиникин гэр-
нүүд, туберкулез диспансер,
эпидемиологическа лаборатори
ба бусад олон культурна эмхи
зургаанууд хандаргадаа. Тэрэн-
һээ гадна, городской Арадай ко-
митетдэй, Ажалай партийн горко-
мой, ЕДОФ-эй комитетдэй, демок-
ратическа залуушувалы Союзай
ба эхэнэрнүүдтэй демократическа
Союзай, тэршэлэн гүрэнэй, пар-
тийна ба нийтин бусад органи-
зацинуудай байшангүүд хандар-
гаһан байна.

Бүдүүлг муухайгаар бомбодо-
һон шалтагаалан, Кореяны эн-
гэй хүн зоной ходагдажа байһан
тухай баримтанууд мэдээсэлтэй 3-
дахы раздел дотор сүлгуулагда-
хай. Американска авиаци хуурын
зонтой квартирнууды, культурна
эмхи зургаанууды ба сэргэй
объектүүдтэ отто хамаалахгүй
эмхи зургаанууды бомбо-
до, реактивна пушкануудаар,
пулемедуудаар бууджа, энгэй
хүн зоной дунда, тэрэ тоо соо
эхэнэрнүүдтэй ба үхибүүдтэй дунда,
ехэ гэмтэл тохёолдуулна. Аме-
риканска летчицууд хадаа бомбо-
долоһоо хорлодохо гэжэ гүйл-
дэн хүнүүды, үһанай эрьдэ хуб-
саа угаажа байһан эхэнэрнүү-
ды, поли дээрэ ажаллажа бай-
һан тарашадые бууддаг байна.
Июлийн 1-һээ 27 хүртэрхи хуга-
саа дотор американска бомбар-
дировщицууд ба истребибельнүүд
Вонсанда (Гензан) 12 дахин до-
толжо, городые ээрилг муухай-
гаар бомбодоһон ба пулемедуу-
даар буудһан байха юм. Энээн-
һээнь шалтагаалан, энгэй 1647
гражданинууд (тэрэ тоодо 739
эхэнэрнүүд ба 325 үхибүүд) ала-
да, 236 хүн шархатаа. Июлийн
13-да американска самолёдууд
Вонсандахи (Гензандахи) кворто-
на базы бомбодон, тэрэнэй 2
байшангы хандаргаа, тэдэн дот-
тор байһан 170 хүдэлмэрилтэд,
хэлэн арбаад сотрудинууды
алаа. Июлийн 3-да американска
4 самолёдууд Хванхэ провинциин
Вонсан үездэ поли дээрэ хүдэл-
мэрилжэ ябаһан тарашадые пу-
лемедуудаар бууджа, 10 хүни
алаһан ба 8-е шархатууһан бай-
на. Июлийн 3, 4, 6, 7 ба 8-да аме-
риканска хэдэн арбаад бомбар-
дировщицууд, истребибельнүүд
Нампхо городской хуурын зонтой
квартирнууды бомбодоно, пуле-
медуудаар бууджа, 400 үлүүтэй
энгэй зоние алаһан ба шарха-
тууһан байха юм.

Американска летчицууд хадаа
26 наһатай тарашан Ким Хам
Ир ба 12 наһатай хурагша хам
Бок Сик гэгшэдэй поли дээрэ по-
мидор сугуулжа ябахыень ха-
раад, тэдэниие бомбодохо ала-
һан байгаа гэжэ тэмдэглэгдэнэ.
Кенги провинциин Ренин уездын
Бобени деревнид довтолһон
американска 4 самолёдууд ию-

лийн 14-дэ 3-дахы классай
рагша Мун Вон Ги болон
8 хурагшадые пулемедуудаар
дажа, Мун Вон Ги ба үшөө
бан хурагшадые хүндөөр шар-
туулаа. Июлийн 20-до аме-
риканска 6 бомбардировщицууд Пх-
янда довтолон, городской
зонтой квартирнууд дээрэ
шахуу бомбо хаяжа, энгэй
гражданинууды алаһан ба
хатууһан байна. Тэрэнһээ
на, тэдэ летчицууд Пхенья-
баруун пригородые ээрилг
хайгаар бомбодон, энгэй 28
нүүды, тэрэ тоодо 10 эхэнэр-
ба 12 үхибүүды алаһан ба
хатууһан байгаа. Июлийн 21-
дэ американска 2 бомбардиро-
вщицууд Наман (Ранам) городой
зонтой квартирнууды эхи
гүгөөр бомбодоһоо болло.
135 хүн алаһан ба 177
шархатаһан байна. Тэдэнэй
да эхэнэрнүүд ба үхибүүд
Июлийн 23-да американска
баад бомбардировщицууд Пх-
янай хуурын зонтой квартир-
дээрэ 162 бомбо хаяжа, эн-
дэ 439 хүнүүды алаа.

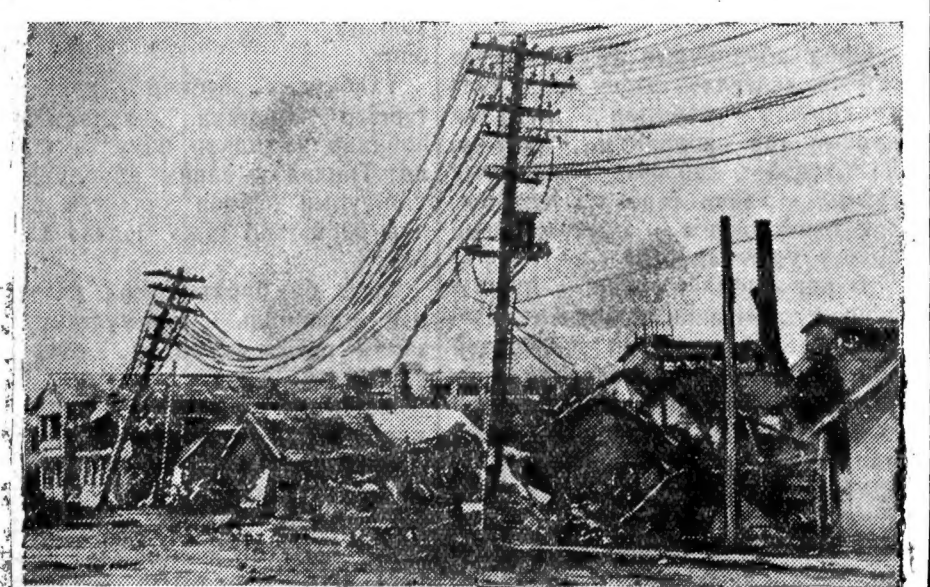
Городуудтай, хүдэлмэрилтэ
поселогүүдтай, тосхонууд
ба заганаһалтай хуурын
нуудтай энгэй зоние аме-
риканска авиациин ээрилгээр
хуудай тухай бусад хэлэн ар-
баримтанууд комиссийн мэдээ-
соо дурсагдаба.
Корейскэ экономикы хан-
гаха ба корейскэ арады үл-
дэн хоолһон байдалла орууд-
тула, Кореяны заводууды
фабриканууды американи-
нуудтай зүгһөө зориутуу-
һан хандаргажа байһан барим-
танууд тэрэ мэдээсэл дотор
мүн лэ дурсаглана. Американска
авиациин объектүүдтэ
болбол сэргэй объектүүдтэ
хамгаалтагү, хүнтэн ба эдэ
лойд промышленности
предприятинууды хандаргаа,
резшэлэн гражданин органи-
зацинуды ба үмсын фирменүү-
ды хоолой олон складууд
бомбодоһон гү, али галдан
на.

Гал ба мээсээр манай орон
довтолон ороһон американи-
нууд интервенцинууд хадаа
Эхэ орондоо эхэ эрхэ сүлөөгэй
байдалтай түлөө тэмсэллэ
ман бүхы корейскэ арадай
шанга сохиторуу утгадаа.
Арадай илаха дүра зоригтэ
руун ашануудаар хухалха
дэлгэ гарган, корейскэ
эсэргүү дайе ээрилг муухай
ябуулха гэгһэн, Корейскэ
американска интервенцинуудтэй
гүдүнь улам муудана.
Американска колонизаторнууд
тэдэнэй үгэ дуулсатат хуучу-
най — Аюулгүйн Советтэхи
лойд туһаламжаар ООН-эй
үбшэ эблэжэ, Корейскэ
американска интервенцинууд
баталан резолюцины
Кореядэ американска сэргүү
хэжэ байгаа ээрилг ябуул-
дые зүбүүлхэ резолюци
дашы гаргуулха гэбэлд
багсааһан байгаа. Гэбшэ,
Корейскэ
территори дээрэ хэлэн
муухай ябуулганууды
рейскэ арал хээшэе
корейскэ арадай эрхы
гөөр эблэһэн, үхибүүд,
ба эсэргэры алаһан
най корейскэ арал
хулисэхгүй гэжэ,
американска
колонизаторнууд
байт лэ. Корейскэ
аралта үзэл
дуулдаггүй ехэ
американска
булимтарашад
шаа дүлэтэ
зүбүүлхэ
дэй зүрхэндэ
хээлэшэе
хуурай. Американска
нүүдтэй бүдүүлг
муухай ябуул-
нууд тушаа корейскэ
бүрхэхые бүхы
сэхэ хамаг хүнүүд
хэжэ өтигэнблэн.
Хорото муу-
хюдала хэһэн
рюусалгаһаа
американска
вентнүүд ба
тэдэнэй туһалаа
зайсажа
шадыхуу!

Харуулсатат реляктор орлогшо П. Б. БУДАЕВ

БМАССР-эй Министрууды
вельдэ дэргэдхи бага-гол мүн-
дэ шуудлаха транспортна Управ-
лени главна бухгалтер хэрэгшэ
Ханлаха адресны: г. Улан-Удэ,
Ленина 59.

Улан-Удэ городой Пригород-
райондой эмхи зургаанууды ба
зоние хангахы тула тус район-
арай сүдэй гурта ноториаль-
контро нээлгэс.
Адресны: Улан-Удэ, Мотская М.

Корея. Американска интервенцинууд
ээрилг муухайгаар бомбодоно, байрын
гэрнүүд, больнианууд, хургуулинууды
хандаргана, амгалан арад зоние —
үбгэд хушадые; эхэнэрнүүды ба үх-
бүүды алажа ходажа байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: американска авиациин
бандитскэ довтолгын хуульээр Кореяны
нэгэ хуурын пункттын нимэ болох
байһанни харуулаһана.
ТАСС-й фотохроникэ.